

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

ADVIES VAV/2023/4

In haar vergadering van 24 mei 2023 om 10u00 heeft de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen, samengesteld uit:

Mevrouw Kaat Leus, voorzitter, de heer Steven Van Hecke, ondervoorzitter, mevrouw Karen Deckers en dhr. Wouter Van Dooren (effectieve leden), de heer Thomas Van Langenhove, de heer Edwin Lefebvre en mevrouw Sofie Hennau (plaatsvervangende leden).

beraadslaagd over de hiernavolgende vragen die door de heer Freddy Massart bij e-mail van 24 april 2023 en ter zitting werden voorgelegd:

- 1) Welke tijdspanne is er tussen het overhandigen van de petitieijst en het organiseren van een volksraadpleging?
- 2) Zijn volgende vragen bruikbaar?
 - Gaat u akkoord met het circulatieplan, zoals goedgekeurd op de gemeenteraad van Zele van ?
 - Gaat u akkoord met de herinrichting van de Markt te Zele, zoals goedgekeurd op de gemeenteraad van Zele van ?
 - Gaat U akkoord met het behoud van de fiets- en schoolstraten zoals voorzien in het circulatieplan?
 - Gaat U akkoord met de verkeersstromen in de Elst- en Driesstraat, en hun dwarsende straten?
 - Gaat U akkoord met de afsluiting van de Koevliet?
 - Gaat U akkoord met de afsluiting van de Cederlaan?
 - Gaat U akkoord met "de knippen" welke in het circulatieplan zijn voorzien?
 - Zijn de winkeliers en handelaars volgens U voldoende bereikbaar?
 - Gaat U akkoord met verkeersstroom in de Ommegangstraat?
- 3) Kan een petitieijst ook via elektronische weg ondertekend worden?
- 4) Moeten alle vragen op de petitieijst vermeld zijn? Kan een gemeenteraad na overhandiging van de petitieijst vragen schrappen of wijzigen?
- 5) Als er eind juni 2023 een petitieijst met motivatie ingediend wordt, heeft de gemeente dan voldoende tijd om de volksraadpleging te organiseren (wetende dat half oktober 2024 er gemeenteraadsverkiezingen zijn)?
- 6) Moet er op de petitieijsten een datum vermeld staan?
- 7) Er zijn een aantal handtekeningen waarvoor de petitieijsten onvolledig ingevuld zijn (bv. bepaalde adresgegevens die onvolledig zijn). Mogen wij daarbij zelf de ontbrekende gegevens correct aanvullen?

ADVIES VAN DE VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR VOLKSRAADPLEGINGEN

1. Vraag en situering

De vraagdiener wenst een volksraadpleging te organiseren met betrekking tot het circulatieplan 'De Kern' te Zele.

2. Beoordeling van de adviesvragen door de VAV

1) *Welke tijdspanne is er tussen het overhandigen van de petitielijst en het organiseren van een volksraadpleging?*

Het decreet over het lokaal bestuur (hierna DLB) voorziet niet in een specifieke termijn om na de overhandiging van de petitielijst de volksraadpleging te laten doorgaan. De norm die de adviescommissie hanteert, is de norm van de redelijke termijn (zie uitspraak [VAV/2011/9](#) en [VAV/2022/3](#)). De redelijke termijn geldt voor elke stap in het proces en voor het proces in het geheel. De redelijke termijn neemt een aanvang bij de indiening van het verzoek. De volksraadpleging zelf moet binnen een redelijke termijn worden georganiseerd.

2) *Zijn volgende vragen bruikbaar?*

1. *Gaat u akkoord met het circulatieplan, zoals goedgekeurd op de gemeenteraad van Zele van ?*
2. *Gaat u akkoord met de herinrichting van de Markt te Zele, zoals goedgekeurd op de gemeenteraad van Zele van ?*
3. *Gaat U akkoord met het behoud van de fiets- en schoolstraten zoals voorzien in het circulatieplan?*
4. *Gaat U akkoord met de verkeersstromen in de Elst- en Driesstraat, en hun dwarsende straten?*
5. *Gaat U akkoord met de afsluiting van de Koevliet?*
6. *Gaat U akkoord met de afsluiting van de Cederlaan?*
7. *Gaat U akkoord met "de knippen" welke in het circulatieplan zijn voorzien?*
8. *Zijn de winkeliers en handelaars volgens U voldoende bereikbaar?*
9. *Gaat U akkoord met verkeersstroom in de Ommegangstraat?*

Artikel 307 van het DLB vereist dat de vragen waarop de volksraadpleging betrekking heeft, zo worden geformuleerd dat met ja of nee kan worden geantwoord. Uit de vraag moet duidelijk blijken waarover men de bevolking wenst te raadplegen. Een vraag mag noch onduidelijk, noch voor interpretatie vatbaar zijn.

Vraag 1, 2, 3, 5, 6 en 7 lijken te voldoen aan deze voorwaarden inzake helderheid en eenduidigheid.

Vragen 4 en 9 voldoen hier niet aan. Het is niet duidelijk wat er met 'de verkeerstromen' en 'verkeerstroom' wordt bedoeld.

Vraag 8 voldoet ook niet aan voornoemde voorwaarden. De vraag of de winkeliers en handelaars 'voldoende' bereikbaar zijn, is vatbaar voor interpretatie. Voldoende bereikbaar is een subjectief begrip. Wat voor de ene voldoende bereikbaar is, is dat niet altijd voor de andere.

De commissie stelt vast dat de initiatiefnemers een groot aantal vragen wensen voor te leggen tijdens de beoogde volksraadpleging. Hoewel er geen limiet is met betrekking tot het aantal vragen dat voorgelegd kan worden tijdens een volksraadpleging, dient te worden opgemerkt dat het omwille van de helderheid en duidelijkheid mogelijks niet opportuun en mogelijk te complex zal zijn om een groot aantal vragen voor te leggen aan de potentiële deelnemers. De vraagstelling van iedere vraag moet immers steeds duidelijk zijn en mag geen tegenstrijdigheden of dubbelzinnigheden bevatten.

Teneinde in kwestie een overlapping of tegenstrijdigheid tussen de eerste vraag en de diverse andere vragen te voorkomen, kan er eventueel voor geopteerd worden om -met uitzondering van de eerste algemene vraag- de overige vragen los te koppelen van het circulatieplan en voor ieder van de betrokken plaatsen algemeen te toetsen of een wijziging/herinrichting wenselijk wordt geacht.

3) Kan een petitielijst ook via elektronische weg ondertekend worden?

Het is op dit moment nog niet mogelijk om een petitielijst elektronisch te ondertekenen. Er wordt wel gewerkt aan een wijziging van de regelgeving om digitale petitielijsten, al dan niet in combinatie met analoge petitielijsten, mogelijk te maken.

4) Moeten alle vragen op de petitielijst vermeld zijn? Kan een gemeenteraad na overhandiging van de petitielijst vragen schrappen of wijzigen?

Artikel 311, tweede lid, 2°, DLB bepaalt dat het verzoekschrift 'de vraag of vragen waarop de voorgenomen volksraadpleging betrekking heeft' moet vermelden. Artikel 311, derde lid DLB bepaalt dat de petitielijst alle vermeldingen van het tweede lid bevat. Hieruit volgt aldus dat de petitielijst alle vragen moet vermelden waarop de voorgenomen volksraadpleging betrekking heeft.

De adviescommissie is van mening dat het niet mogelijk is om vragen te schrappen indien het verzoek door de gemeenteraad toelaatbaar werd geacht. Het is wel mogelijk dat het bestuur onder bepaalde voorwaarden de vraagstelling, zoals die is ingediend door de indieners van het verzoekschrift tot het houden van een volksraadpleging, kan wijzigen. De adviescommissie

oordeelde eerder al in [advies 2009/4](#) dat “het bestuur er niet onverkort toe gehouden is om de vraagstelling van de initiatiefnemers letterlijk over te nemen”.

In advies [2009/4](#) wordt verwezen naar een eerder geformuleerd advies van deze commissie, namelijk advies 1998/1. In advies 1998/1 stelt de adviescommissie dat de gemeenteraad eventueel wijzigingen kan aanbrengen aan de vraag of vragen zoals deze door de initiatiefnemers zijn geformuleerd. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren met het oog op het duidelijker stellen van de vraag. De gemeenteraad kan dat enkel doen als het daardoor de vragen niet dermate aanpast of herformuleert zodat de vraag niets meer te maken zou hebben met de initiële vraagstelling of deze wezenlijk wijzigt. De gemeenteraad moet, als zij overgaat tot aanpassing of herformulering van de vraag, dit uitdrukkelijk motiveren.

De adviescommissie is van mening dat het lokaal bestuur de vereiste behoedzaamheid en terughoudendheid moet hanteren indien het vragen zou willen wijzigen. De vraagstelling dient steeds op neutrale en ondubbelzinnige wijze te worden geformuleerd.

5) Als er eind juni 2023 een petitielijst met motivatie ingediend wordt, heeft de gemeente dan voldoende tijd om de volksraadpleging te organiseren (wetende dat half oktober 2024 er gemeenteraadsverkiezingen zijn)?

Het komt de Vlaamse Adviescommissie voor Volksraadplegingen niet toe om in de plaats van een lokaal bestuur te beoordelen of een termijn van ongeveer drie maanden voldoende is om een volksraadpleging te organiseren. Zoals meegedeeld bij vraag 1 moet de volksraadpleging binnen een redelijke termijn worden georganiseerd.

Na de indiening van een verzoek tot volksraadpleging moet de gemeente eerst de geplaatste handtekeningen op de petitielijst verifiëren. Het lokaal bestuur moet voldoende tijd krijgen om het tijdrovende werk van de controle van de handtekeningen uit te voeren. Deze termijn is afhankelijk van het aantal handtekeningen dat geverifieerd moet worden, de wijze waarop de handtekeningen verzameld zijn, de leesbaarheid van de gegevens,...

Als er voldoende handtekeningen zijn verzameld, wordt het verzoek tot volksraadpleging voorgelegd aan de gemeenteraad (artikel 314 DLB). De gemeenteraad beslist of het verzoek toelaatbaar is. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met de oproepingstermijn van de gemeenteraad (artikel 20 DLB).

Nadat de gemeenteraad heeft geoordeeld dat het verzoek toelaatbaar is, moet de volksraadpleging binnen een redelijke termijn plaatsvinden. Daarbij dient rekening te worden gehouden met een redelijke termijn voor oproeping en dat minstens dertig dagen voor de volksraadpleging een brochure aan de inwoners wordt bezorgd (artikel 316 DLB). Uiteraard moet de gemeente ook rekening houden met de periodes waarin geen volksraadpleging kan worden georganiseerd. Dat is bijvoorbeeld het geval in de periode van 12 maanden voor de gemeenteraadsverkiezingen.

6) *Moet er op de petitielijsten een datum vermeld staan?*

Overeenkomstig artikel 310, tweede lid DLB dient het verzoek -om een volksraadpleging te houden- te worden ingediend met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs. Artikel 311, eerste lid DLB bepaalt dat een verzoek tot volksraadpleging moet worden ingediend met een formulier dat bestaat uit een verzoekschrift en een petitielijst. De Vlaamse Regering stelt het model van het formulier, vermeld in het eerste lid, vast (artikel 311, 4e lid DLB).

Het modelformulier moet verplicht gebruikt worden en hiervan mag niet worden afgeweken. Het modelformulier van de petitielijst vermeldt geen datum.

7) *Er zijn een aantal handtekeningen waarvoor de petitielijsten onvolledig ingevuld zijn (bv. bepaalde adresgegevens die onvolledig zijn). Mogen wij daarbij zelf de ontbrekende gegevens correct aanvullen?*

Het decreet over het lokaal bestuur voorziet geen mogelijkheid voor de initiatiefnemers van een volksraadpleging om zelf in de petitielijst de ontbrekende gegevens (bv. geboortedatum, woonplaats, etc.) van de ondertekenaars aan te vullen.

Aangezien het gaat om persoonsgegevens van de betrokken ondertekenaars lijkt het geenszins aanvaardbaar dat de initiatiefnemers deze gegevens zelf zouden aanvullen. Men dient immers vast te stellen dat het gaat om persoonsgegevens die in lijn met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) verwerkt zullen worden door het gemeentebestuur. Het is in eerste instantie de keuze van de ondertekenaars om te bepalen welke gegevens deze willen toevoegen en aldus willen laten verwerken door het gemeentebestuur.

Wat de vermelding van de gegevens van de ondertekenaars betreft, stelt de Commissie dat het de bedoeling van de decreetgever is geweest dat de ondertekenaars duidelijk identificeerbaar zijn (zie artikel 315, tweede lid, 3°, DLB), zodat kan worden nagegaan of zij aan alle decretale criteria voldoen om een verzoek tot organisatie van een gemeentelijke volksraadpleging te ondersteunen. Het zal daarom niet altijd noodzakelijk zijn dat alle gegevens van de ondertekenaar worden vermeld. Wanneer de ondertekenaar voldoende kan worden geïdentificeerd aan de hand van de gegevens die voorkomen op het formulier, moet de handtekening van deze persoon beschouwd worden als een geldige handtekening.

DIT ADVIES WERD UITGEBRACHT MET EENPARIGHEID VAN STEMMEN.

Kaat Leus
(Signature)
De voorzitter
Kaat LEUS

Digitaal
ondertekend door
Kaat Leus (Signature)
Datum: 2023.06.09
15:23:55 +02'00'